

pressemelding

fra EUs narkotikabyrå i Lisboa

Nr. 12/2002

SPERREFRIST: 3. oktober 2002 kl. 11.00 (lokal tid, Brussel)

2002 Rapport om narkotikasituasjonen i søkerlandene i Sentral- og Øst-Europa

Smuglerproblemet forsterkes av personlig forbruk

SØKERLANDENE I SENTRAL- OG ØST-EUROPA GJØR EN HELHJERTET INNSATS I KAMPEN MOT NARKOTIKA

En omfattende ny rapport som offentliggjøres i dag om narkotikaproblemet i de **sentral- og østeuropeiske landene** som søker medlemskap i **EU**, viser 'et bilde som er dramatisk endret' i forhold til for 5-7 år siden. Mens disse landene den gangen bare ble oppfattet som 'transittland' for narkotika, med alle de stereotyper som assosieres med dette med hensyn til 'fare' for **EUs** borgere, fastslår rapporten at disse landene nå selv er blitt mål for narkotikaomsetningen.

EONN fastslår i sin *2002 Rapport om narkotikasituasjonen i søkerlandene i Sentral- og Øst-Europa* med henvisning til tilgjengelige data at narkotikamisbruket i landene i **Sentral- og Øst-Europa** fortsatt øker. Dette gjelder f.eks. heroin, som i stadig større grad erstatter lokalt framstilte opiatere og 'nye' stoffer som amfetaminer og ecstasy, som delvis eksporteres fra **EU** til markeder i **landene i Sentral- og Øst-Europa**.

Dagens rapport tilføyer at det også 'foreligger bevis for at risikoatferd i forbindelse med narkotikabruk er svært utbredt, og at det fremdeles er et stort potensial for spredning av narkotikarelaterte smittsomme sykdommer blant sprøytebrukere.'

Dette fenomenet har oppstått i en bredere generell sammenheng med en spirende 'forbruksatferd' blant unge, som også kjennetegnes av alkohol- og tobakksbruk.

Rapporten tilføyer at **søkerlandene i Sentral- og Øst-Europa**, for å overholde gjeldende fellesskapsrett og følge beste praksis, står overfor en todelt utfordring som består i på den ene siden å utarbeide hensiktsmessige lovgivningstiltak og administrasjons- og koordinasjonsstrukturer for narkotikaområdet, og på den andre siden bedre dekingen og omfanget av tilbudet av tjenester.

Samtidig som forberedelsene til utvidelsen av **EU** aktivt støttes av Kommisjonen og medlemsstatene, står søkerlandene overfor store vanskeligheter med i løpet av få år å gjennomføre og finansiere tiltak som **EU** brukte 20 år på å utarbeide og fortsatt arbeider på.

Narkotikabyråets administrerende direktør, Georges Estievenart, sier at utfordringen for den utvidede unionen vil være å hjelpe de nye medlemsstatene med å få på plass et helhetlig og mer bærekraftig svar på denne sammensatte problemstillingen. 'Det vil trolig kreve nye politiske initiativer.'

VIKTIG: SPERREFRIST 3.10.2002 KL. 11.00 (lokal tid, Brussel)

Transittruter – og nå også mål

Flere detaljer...

I henhold til dagens rapport bekrefter de økte narkotikabeslagene langs Balkan-ruten og i Sentral-Europa **søkerlandenes** rolle når det gjelder transport og lagring av heroin. Etter som heroinbruken i **landene i Sentral- og Øst-Europa** øker, blir disse landene imidlertid i større og større grad selv mål for distribusjonen.

Rapporten påpeker at brukermønstrene i **landene i Sentral- og Øst-Europa** er i endring. Importert heroin tar i økende grad over for lokalt produserte opiat og andre stoffer. Samtidig sprer bruken av narkotika seg fra de største byene og ut i alle regioner. Som en konsekvens er heroin – hovedsaklig injisert – det stoffet som er mest utbredt blant problembrukere. Dette er forklaringen på den økende etterspørselen etter behandling for opiatavhengighet.

EOON sier videre at selv om sprøytebrukere i **landene i Sentral- og Øst-Europa** fram til midten av 1990-tallet syntes å være relativt forskånet for HIV-epidemien – utbredelsen ble betraktet som lav – foreligger det bevis for at risikoatferd i forbindelse med narkotika bruk er svært utbredt.

De tre **baltiske statene** er blant de hardest rammede. **Latvia** og særlig **Estland** har i det siste hatt 'en alarmerende rask økning' i spredningen av HIV blant sprøytebrukere. I 2002 ble det registrert et større HIV-utbrudd i et fengsel i **Litauen**.

Byrået kommenterer dette slik: 'Det er maktpåliggende å bedre dekningen og omfanget av tjenestetilbudet og innføre skadereduserende tiltak i alle miljøer hvor det forekommer narkotikamisbruk, f.eks. i fengslene.'

Sentral- og Øst-Europa er fortsatt en transittregion for cannabis til medlemsstatene i **EU**. Akkurat som i **EU** er cannabis det mest brukte stoffet i disse landene, særlig til eksperimentelt bruk og rekreasjonsbruk. Syntetiske stoffer blir også stadig mer populære blant unge, og produksjonen av disse stoffene har økt betraktelig. Ironisk nok har den globale utbredelsen av ecstasy ført til at stoffet eksporteres fra **EU** til markeder i **Sentral- og Øst-Europa** og omvendt.

Europakommisjonen, 'en handlingskatalysator'

Rapporten kommenterer at 'i denne sammenhengen har søkerlandene i **Sentral- og Øst-Europa** gjort en betydelig innsats for å utvikle egnede lovmessige tiltak og administrasjons- og koordinasjonsstrukturer. Som et ledd i **EUs** utvidelsesprosess har de ti søkerlandene i **Sentral- og Øst-Europa** i tillegg justert sine tiltak for narkotikakontroll ved å vedta og gjennomføre gjeldende fellesskapsrett på det mangeasetterte narkotikaområdet.'

Alle søkerlandene i **Sentral- og Øst-Europa** har undertegnet og ratifisert de tre **FN**-konvensjonene om narkotikakontroll, men prosessen med å vedta nasjonal lovgivning går ikke like raskt i alle land. I tråd med den nye lovgivningen gjennomgår de nasjonale samordnings- og beslutningsstrukturene i søkerlandene i **Sentral- og Øst-Europa** 'en dynamisk endring'.

Rapporten legger til at som i de fleste av **EUs** medlemsstater har utviklingen av narkotikapolitikken og -strategiene i **Sentral- og Øst-Europa** siden midten av 1990-tallet vært påvirket av to faktorer: narkotikafænomenets skiftende natur, som i økende grad berører bredere lag av samfunnet, og problemets flerdimensjonale karakter, som krever at tiltak samordnes på nasjonalt plan på tvers av sektorer. 'I løpet av denne perioden har initiativene fra ulike internasjonale organisasjoner, særlig **Europakommisjonen**, vært en katalysator for utviklingen av nasjonale tiltak mot narkotika.

I de fleste tilfeller blir de nasjonale narkotikastrategiene støttet av eksperter fra **EU**s medlemsstater innenfor rammen av det **EF**-finansierte (bilaterale) nasjonale narkotikaprojektet Phare.

Det er avgjørende å opprettholde dynamikken

EONNs styreleder, Mike Trace, sier: 'Denne positive innstillingen til å utvikle nasjonale strategier viser at styresmaktene i de **sentral- og østeuropeiske landene** engasjerer seg, og at narkotikaproblemet erkennes på politisk plan. Flesteparten av strategidokumentene som nå er vedtatt, er konkrete handlingsplaner som fastsetter målsettinger, mål, oppnåelsesindikatorer og økonomiske rammer for gjennomføring av politikken.'

Han tilføyer: 'Behovet for bedret informasjon om narkotika og evaluering av tiltakene blir i stadig større grad erkjent og innarbeidet i de nasjonale handlingsplanene. Gjennom implementeringen av et felles EONN/PHARE-prosjekt har dette ført til etablering av **EONNs** nasjonale knutepunkter for narkotikainformasjon. **Europakommisjonen** og **EONN** gir for tiden støtte til utarbeidelsen av nasjonale handlingsplaner for utvikling av narkotikainformasjonssystemer i alle søkerlandene i **Sentral- og Øst-Europa** gjennom et bilateralt samarbeid mellom medlemsstatene i **EU** og søkerlandene.

Rapporten tilføyer at alle de nye strategiene i søkerlandene bestreber seg på å sikre sammenheng mellom politikken på nasjonalt plan og på **EU**-plan. Likevel er evnen til effektivt å gjennomføre vedtatte tiltak begrenset og tildelte ressurser generelt ikke tilstrekkelige. Det lave operative nivået på nasjonale samordningsmekanismer i enkelte land er derfor et hinder for effektiv gjennomføring av politikken, og regionalt samarbeid er fortsatt ikke utbredt.

Rapporten understreker at det derfor er avgjørende at de berørte landene fortsetter å styrke sin politikk, sine institusjoner og samordningsmekanismer og bevilger de nødvendige tilleggsressursene for å oppnå dette. Det skal også understrekes at **søkerlandenes** innsats for å samordne sine tiltak på narkotikaområdet med de tiltak **EU**s medlemsstater har iverksatt, ikke bare fortjener anerkjennelse, men også fortsatt støtte.

Merknader til redaktøren

Samarbeidet mellom EONN og landene i Sentral- og Øst-Europa fikk klarsignal fra Europakommisjonen i desember 2000.

Prosjektet, som er underlagt Phare-programmet og har et budsjett på 2 millioner euro, startet opp 1. mars i år. Det omfatter de 10 søkerlandene i Sentral- og Øst-Europa (Bulgaria, Den tsjekkiske republikk, Estland, Ungarn, Latvia, Litauen, Polen, Romania, Slovakia og Slovenia), mens Albania, Bosnia-Hercegovina og Den tidligere jugoslaviske republikken Makedonia (FYROM) i størst mulig grad skal assosieres. Det viktigste her blir å involvere landene mest mulig i EONNs aktiviteter gjennom en videre utbygging av nasjonale knutepunkter (NFP) og narkotikainformasjonssystemer. Alle søkerlandene oppretter nå egne nasjonale knutepunkter.

En interaktiv utgave av Rapport om narkotikasituasjonen i Sentral- og Øst-Europa for 2002 er lagt ut på internett, på <http://candidates.emcdda.eu.int>.

**Kontakt: Joelle Vanderauwera, Informasjonsansvarlig, Det europeiske overvåkingscenter for narkotika og narkotikaavhengighet – EONN, Rua da Cruz de Santa Apolónia 23–25, PT-1149-045 Lisboa, Portugal.
Tlf.: + 351 21 811 3000 • Faks: + 351 21 813 1711 • E-post: Joelle.Vanderauwera@emcdda.org**

VIKTIG: SPERREFRIST 3.10.2002 KL. 11.00 (lokal tid, Brussel)